

Ze střípků příběh - závěrečný díl cyklu přednášek o pátrání po vojácích první světové války

22.11.2023 - | Vojský historický ústav Praha

Od dubna letošního roku zval Vojský historický ústav Praha veřejnost do kinosálu Armádního muzea na Žižkově k pravidelným setkáním nad informačními zdroji využitelnými pro bádání o účastnících první světové války.

V úterý 14. listopadu se celá série završila poslední přednáškou, která slibovala nejen příklady rekonstrukcí konkrétních válečných osudů, ale také práci s doplňkovými prameny - fotografiemi či pošní poštou.

Jako první se slova ujal Tomáš Kykal. Na modelovém příkladu jednoho badatelského dotazu o několika kusých informacích se pokusil provést posluchače krok za krokem rekonstrukcí válečného příběhu padlého vojáka rakousko-uherské armády. S pomocí digitálně dostupných pramenů vojenské i civilní provenience, o nichž byla řeč v předchozích přednáškách, ověřil známé údaje a doplnil je o další údaje z online vojenských předpisů, věstníků, historických zpracování i webových stránek. Ukázal, jak lze zdánlivě nevýznamné jednotlivosti interpretovat a zasadit do souvislosti tak, aby umožnily sestavit co nejúplnější věrohodný životní příběh.

Na předem zaslané dotazy z publika se zaměřil Marek Fišer. Jelikož se ukázalo, že poměrně frekventovaným problémem bývá absence dat narození a bližších údajů o rodinných poměrech hledaných osob, podrobně představil stav a způsoby digitálního zpřístupnění církevních matrik narozených a podkladů pro sčítání obyvatelstva na archivních portálech v České republice. Upozornil i na další úskalí v podobě různého způsobu psaní příjmení v archivních dokumentech. Nejen badatelé, ale také archiváři dohledávající materiály k osobám musejí brát v potaz všechny myslitelné varianty zápisu.

O tom, jaké informace lze vyčíst z dobových fotografií vojáků, následně pohovořil Zdeněk Špitálník, kurátor podsbírky Stejnokroje a výstroj VHÚ Praha. Na různých příkladech individuálních a skupinových portrétních snímků popsal detaily oděvu, označení či výstroje, které mohou badateli poskytnout cenné indicie k dalšímu pátrání nebo přinejmenším potvrdit, či vyvrátit již získané poznatky.

V navazujícím seznámení s dalšími alternativními zdroji informací se Tomáš Kykal zabýval využitím údajů z razítek pošní pošty, zejména čísel c. a k. pošních poštovních úřadů, pro bližší určení vojenských útvarů. Krátce se věnoval také určování válečných vyznamenání na fotografiích a souvisejícím možnostem archivního výzkumu.

Závěr přednášky patřil Marku Fišerovi. Jím prezentované střípky z osudů dalších jednotlivců ukázaly, že ani fotografie, ani dohledané záznamy nemusejí vždy přinést badatelský posun. Třebaže všechny metody dříve či později narazí na své limity, postupující digitalizace a online zpřístupnění pramenů a literatury představují revoluční krok pro zvýšení efektivity rodopisných bádání a nejen jich.

Ze všech přednášek právě završeného cyklu byly pořízeny audiovizuální záznamy, které se postupně objeví na YouTube kanálu VHÚ MOVIES.

<https://www.vhu.cz/ze-stripku-pribeh-zaverecny-dil-cyklu-prednasek-o-patrani-po-vojacich-prvni-svet-ove-valky>